

Prof. dr Miroslav Vrhovšek*,
Vladimir Kozar**

OBAVEZE GARANTNOG FONDA I STEČAJ NAD OSIGURAVAJUĆOM ORGANIZACIJOM

Uvod

U radu se analiziraju zakonske odredbe, mišljenja pravne teorije, kao i stavovi sudske prakse koji se odnose na obaveze garantnog fonda, a posebno u slučaju stečaja nad osiguravajućom organizacijom.

Osnovni izvor prava u ovoj oblasti jeste Zakon o osiguranju imovine i lica.¹ U pogledu stečaja, Zakon o osiguranju imovine i lica pretežno se oslanja na norme Zakona o prinudnom poravnanju, stečaju i likvidaciji.²

Bliže se razmatraju pitanja o posledicama propuštanja korisnika motornog vozila da zaključi ugovor o osiguranju od automobilske odgovornosti; o subrogaciji i solidarnoj odgovornosti preduzeća i zaposlenog; o naknadi štete prouzrokovane upotrebom motornog vozila inostrane registracije čiji se vlasnik nije osigurao od automobilske odgovornosti i pojmu garantnog fonda; o uticaju stečaja na osiguranje; o supsidijarnoj odgovornosti garantnog fonda u slučaju stečaja nad osiguravačem od automobilske odgovornosti.

1 Posledice propuštanja korisnika motornog vozila da zaključi ugovor o osiguranju od automobilske odgovornosti

Posledice propuštanja vlasnika motornog vozila da zaključi ugovor o obaveznom osiguranju od automobilske odgovornosti regulisane su u članu 104. Zakona o osiguranju imovine i lica. U tom slučaju šteta prouzrokovana upotrebom motornog vozila, odnosno vazduhoplova čiji vlasnik nije zaključio ugovor o obaveznom osiguranju, a bio je dužan

da se osigura prema odredbama ovog zakona, naknadije se u istom obimu i prema istim uslovima kao da je bio zaključen ugovor o obaveznom osiguranju. Šteta se naknadije iz garantnog fonda u smislu odredbe člana 99. stav 2. tačka 1. Zakona o osiguranju imovine i lica. Međutim, regresni zahtev, po isplati naknade štete, ostvaruje se od vlasnika motornog vozila, odnosno vazduhoplova koji nije zaključio ugovor o obaveznom osiguranju, i to za isplaćeni iznos naknade štete, kamatu i troškove.

U sudskoj praksi formiranoj u primeni člana 99. ranijeg Zakona o osnovama sistema osiguranja imovine i lica,³ zauzeto je stanovište da propust korisnika motornog vozila da zaključi ugovor o osiguranju od odgovornosti za štete prouzrokovane trećim licima povlači za njega samo tu posledicu da zajednici osiguranja imovine i lica mora da isplati regres i kad za naknadu štete nije odgovoran, ali u tom slučaju pripada mu pravo na regres od odgovornog lica čiju je obavezu ispunio. Osiguranje samo po sebi nema uticaja na uzročni lanac između štetne radnje i štete pa samim tim ni na odgovornost štetnika.⁴ Smatramo da se izloženi stav sudske prakse može i danas primenjivati.

2 Subrogacija i solidarna odgovornost preduzeća i zaposlenog

Prema članu 170. Zakona o obligacionim odnosima, za štetu koju zaposleni u radu ili u vezi sa radom prouzrokuje trećem licu odgovara preduzeće u kome je zaposleni radio u trenutku prouzrokovanja štete, osim ako dokaže da je zaposleni u datim okolnostima postupao onako kako je trebalo. Oštećeno lice ima pravo da zahteva naknadu štete i neposredno od radnika koji je štetu prouzrokovao namerno. U ovom slučaju, odgovornost preduzeća i radnika je solidarna. Takvo stanovište zauzela je sudska praksa i prilikom rešavanja sporova povodom regresnih zahteva stranih osiguravajućih organizacija.

Po stavu sudske prakse, nakon prelaska osiguranikovih prava prema tuženicima na inostranog osiguravača prema samom zakonu, po osnovu isplaćene naknade iz osiguranja, tuženi su solidarno

* Predsednik Saveznog suda

** Sudija Trgovinskog suda u Beogradu

¹ "Službeni list SRJ" broj 30/96, 57/98, 53/99, 55/99.

² "Službeni list SFRJ", broj 84/89 i "Službeni list SRJ" br. 37/93 i 28/96.

³ "Službeni list SFRJ" broj 24/76.

⁴ Iz odluke Saveznog suda, Gzs. 40/86 od 20. novembra 1986. godine.

u obavezi da isplate iznos utvrđene štete. (Personalna subrogacija po članu 939. Zakona o obligacionim odnosima).

U konkretnom slučaju, presudom privrednog suda usvojen je tužbeni zahtev stranog osiguravajućeg društva da tuženo preduzeće i fizičko lice solidarno isplate iznos naknade štete. Viši privredni sud je odbio žalbu tuženih i potvrdio prvostepenu presudu. Vrhovni sud Srbije je našao da revizija tuženih nije osnovana. Prema utvrđenom činjeničnom stanju, određenog dana na savremenom putu Beograd - Novi Sad došlo je do saobraćajnog udesa isključivom krivicom radnika - vozača prvotuženog preduzeća. Nije sporno da je tužilac - inostrani osiguravač svom osiguraniku isplatio štetu u deviznom iznosu. Na osnovu izloženog činjeničnog stanja pravilno su privredni sudovi primenili materijalno pravo kada su obavezali tužene na solidarnu isplatu štete prouzrokovane saobraćajnim udesom. Pravni položaj lica koja su po ma kom osnovu odgovorna za štetu ne sme zavisiti od toga da li je oštećenik bio osiguran, tako da tuženicima kao takva odgovorna lica duguju naknadu štete iako je oštećeno lice obeštećeno po osnovu osiguranja, s tim što će tu naknadu platiti inostranom osiguravaču koji je obeštetio svog osiguranika kao oštećeno lice. Nakon prelaska osiguranikovih prava prema tuženicima na inostranog osiguravača prema samom zakonu (personalna subrogacija po članu 939. Zakona o obligacionim odnosima) na osnovu plaćanja naknade iz osiguranja, tuženicima su solidarno u obavezi da isplate iznos utvrđene štete.⁵

Međutim, potrebno je istaći da ako tuženo preduzeće u konkretnom slučaju nije bilo osigurano od automobilske odgovornosti, strani osiguravač bi mogao na osnovu člana 99. stav 2. tačka 1) i člana 107. Zakona o osiguranju imovine i lica⁶ da naknadu štete naplati i od garantnog fonda, pod uslovima uzajamnosti (reciprociteta).

3 Naknada štete prouzrokovane upotrebom motornog vozila inostrane registracije čiji vlasnik nije zaključio osiguranje i garantni fond

Naknada štete prouzrokovane upotrebom motornog vozila inostrane registracije čiji vlasnik nije zaključio osiguranje od odgovornosti regulisana je članom 96. Zakona o osiguranju imovine i lica. Pretna odredbi ovog propisa, šteta koja je prouzrokovana upotrebom vozila čiji se vlasnik nije osigurao naknađuje se iz garantnog fonda. Dakle, kada se vlasnik nije osigurao od odgovornosti, pitanje pasivne legitimacije i sama procedura naknade štete rešena je na drugačiji način od načina koji je predviđen kada postoji ugovor o osiguranju.

Formiranje garantnog fonda predstavlja novinu u odnosu na dosadašnja rešenja iz ranijeg Zakona o osnovama sistema osiguranja imovine i lica.⁷ Način formiranja, uloga i namena sredstava garantnog fonda regulisana je čl. 99 - 107. Zakona o osiguranju imovine i lica.

Prema članu 99. Zakona o osiguranju imovine i lica, garantni fond čine sredstva koja se obrazuju doprinosom organizacija za osiguranje radi ekonomske zaštite putnika i trećih oštećenih lica. Sredstva garantnog fonda koriste se za naknadu štete prouzrokovane upotrebom motornog vozila, vazduhoplova ili drugog prevoznog sredstva za koji nije bio zaključen ugovor o obaveznom osiguranju u smislu ovog zakona, zatim za naknadu štete zbog smrti, povrede tela ili narušavanja zdravlja prouzrokovane upotrebom nepoznatog motornog vozila ili vazduhoplova, kao i za naknadu štete prouzrokovane upotrebom motornog vozila, vazduhoplova ili drugog prevoznog sredstva za koji je zaključen ugovor o obaveznom osiguranju sa organizacijom za osiguranje nad kojom je otvoren stečajni postupak. Sredstva garantnog fonda za podmirenje navedenih obaveza i za pokrivanje troškova poslovanja tog fonda, u smislu člana 100. ovog zakona, organizacije za osiguranje obrazuju izdvajanjem iz premije obaveznih osiguranja i sredstava ostvarenih od regresnih zahteva prema licima koja nisu zaključila ugovor o obaveznom osiguranju.

O poslovanju garantnog fonda sastavlja se obračun prihoda i rashoda i izveštaj o poslovanju (član

⁵ Iz presude Vrhovnog suda Srbije, Prev. 610/97 od 19. novembra 1997. godine.

⁶ "Službeni list SRJ" broj 30/96, 57/98, 53/99, 55/99.

⁷ "Službeni list SFRJ", broj 17/90

101). Višak prihoda nad rashodima garantnog fonda prenosi se u narednu godinu i uračunava se prilikom određivanja visine doprinosa za naredni period (član 102.).

U članu 103. Zakona o osiguranju imovine i lica izričito je propisano da organizacija za osiguranje ne odgovara za obaveze iz garantnog fonda prema trećim oštećenim licima. Na ovaj način jasno je razgraničena obaveza garantnog fonda od obaveza organizacija za osiguranje.

Prema članu 104. ovog zakona, šteta prouzrokovana upotrebom motornog vozila, vazduhoplova ili drugog prevoznog sredstva čiji vlasnik nije zaključio ugovor o obaveznom osiguranju, a bio je dužan da se osigura prema odredbama ovog zakona, naknađuje se u istom obimu i prema istim uslovima kao da je bio zaključen ugovor. Regresni zahtev, po isplati naknade štete, ostvaruje se od vlasnika motornog vozila, vazduhoplova ili drugog prevoznog sredstva koji nije zaključio ugovor o obaveznom osiguranju, i to za isplaćeni iznos naknade štete, kamatu i troškove.

U članu 105. propisano je da se šteta zbog smrti, povrede tela ili narušavanja zdravlja prouzrokovana upotrebom nepoznatog motornog vozila ili vazduhoplova naknađuje do iznosa na koji je ovim zakonom ograničena obaveza organizacija za osiguranje za štete prouzrokovane upotrebom putničkih vozila, odnosno vazduhoplova. Ali, ako se posle isplate naknade štete ustanovi da je određeno motorno vozilo, odnosno vazduhoplov prouzrokovao štetu, regresni zahtev se ostvaruje prema organizaciji za osiguranje s kojom je bio zaključen ugovor o obaveznom osiguranju i to za isplaćeni iznos naknade štete, kamatu i troškove.

Šteta prouzrokovana upotrebom motornog vozila, vazduhoplova ili drugog prevoznog sredstva, a ugovor o obaveznom osiguranju je bio zaključen s organizacijom za osiguranje nad kojom je otvoren postupak stečaja, koja nije naknadna iz stečajne mase, odnosno deo štete koji nije naknaden iz stečajne mase, naknađuje se iz sredstava garantnog fonda (član 106).

U članu 107. Zakona o osiguranju imovine i lica uveden je reciprocitet za ostvarivanje prava stranih državljana prema garantnom fondu po napred izloženim odredbama. Lice koje nije jugoslovenski državljanin, a kome je na teritoriji Savezne Republike Jugoslavije upotrebom motornog vozila u napred

navedenim slučajevima prouzrokovana šteta, ima pravo na naknadu štete prema odredbama ovog zakona, ako po zakonu države čiji je državljanin jugoslovenski državljanin imaju pravo na naknadu u istim slučajevima. Ali, strani državljanin, u napred navedenim slučajevima, ima pravo na naknadu štete prema izloženim odredbama ovog zakona i kada je to predviđeno ugovorom koje je Udruženje osiguravajućih organizacija Jugoslavije zaključilo s nacionalnim biroom osiguranja iz države čiji je državljanin, ili ako je nacionalni biro osiguranja iz države čiji je državljanin potpisao višestrani ugovor, odnosno sporazum koji je potpisalo i navedeno udruženje.

4 Naknada štete prouzrokovane upotrebom motornog vozila inostrane registracije čiji se vlasnik nije zaključio obavezno osiguranje od odgovornosti po ranijim propisima

Kao što je rečeno, Zakon o osiguranju imovine i lica uvođenjem obaveze formiranja garantnog fonda uneo je značajnu novinu u odnosu na dosadašnja zakonska rešenja. Naime, u članu 107. ranijeg Zakona o osnovama sistema osiguranja imovine i lica⁸ bilo je propisano da za naknadu štete koja je prouzrokovana upotrebom vozila inostrane registracije koje nije obuhvaćeno osiguranjem automobilske odgovornosti važe odredbe člana 99. ovog zakona, koje se odnose na naknadu štete prouzrokovane upotrebom vozila čiji se vlasnik, odnosno korisnik nije osigurao od automobilske odgovornosti, koje se primenjuju na domaća lica. U tom slučaju oštećeni je imao pravo da zahteva naknadu štete od organizacije za osiguranje koja obavlja obavezno osiguranje od automobilske odgovornosti sa sedištem na teritoriji republike, odnosno autonomne pokrajine na kojoj je šteta nastala. Organizacija za osiguranje kojoj je podnet zahtev za naknadu štete bila je dužna da isplati naknadu štete kao da je bio zaključen ugovor o osiguranju. Navedenim propisom bilo je predviđeno i pravo na regres, tj. zakonska personalna subrogacija.

5 Uticaj stečaja na osiguranje

Uticaj stečaja na osiguranje regulisan je u članu 923. Zakona o obligacionim odnosima. U slučaju

⁸ "Službeni list SFRJ", broj 17/90.

stečaja ugovarača osiguranja, osiguranje se nastavlja, ali svaka strana ima pravo da raskine ugovor o osiguranju u roku od tri meseca od otvaranja stečaja, u kom slučaju stečajnoj masi ugovarača pripada deo plaćene premije koji odgovara preostalom vremenu osiguranja. Međutim, u slučaju stečaja osiguravača, ugovor o osiguranju prestaje po isteku trideset dana od otvaranja stečaja. U tom slučaju, određene obaveze prelaze na garantni fond. Naime prema članu 99. Zakona o osiguranju imovine i lica⁹ naknada štete prouzrokovane upotrebom motornog vozila, odnosno vazduhoplova za koji je zaključen ugovor o obaveznom osiguranju sa organizacijom za osiguranje nad kojom je otvoren stečajni postupak isplaćuje se iz garantnog fonda.

6 Obaveze garantnog fonda u slučaju stečaja osiguravača

Pravni osnov obaveze garantnog fonda nalazi se u članu 941. Zakona o obligacionom odnosima koji reguliše "direktnu tužbu", kao i članu 99. stav 2. tačka 3) Zakona o osiguranju imovine i lica,¹⁰ kojim je definisana obaveza garantnog fonda u slučaju otvaranja stečaja nad osiguravajućim društvom, a činjenični osnov predstavlja zaključen ugovor o osiguranju od odgovornosti, kao i otvaranje stečaja nad osiguravačem od odgovornosti lica koje je prouzrokovalo saobraćajnu nezgodu.

Smatramo da osiguravač, koji je svom osiguraniku isplatio štetu po osnovu ugovora o kasko osiguranju, nema pravo da na osnovu čl. 99. i 100. Zakona o osiguranju imovine i lica¹¹ od garantnog fonda potražuje iznos štete, pre okončanja stečajnog postupka nad osiguravačem od autoodgovornosti. Naime, tačno je da je članom 99. stav 1. Zakona o osiguranju imovine i lica propisano da garantni fond čine sredstva koja se obrazuju doprinosom organizacija za osiguranje radi ekonomske zaštite putnika i trećih oštećenih lica, dok je u stavu 2. tačka 3) istog člana predviđeno da se sredstva garantnog fonda koriste za naknadu štete prouzrokovane upotrebom motornog vozila, vazduhoplova ili drugog prevoznog sredstva za koje je zaključen ugovor o obaveznom osiguranju sa organizacijom za osiguranje nad

kojom je otvoren stečajni postupak. Međutim, u članu 106. istog zakona izričito je propisano da se šteta prouzrokovana upotrebom motornog vozila, vazduhoplova ili drugog prevoznog sredstva, a ugovor o obaveznom osiguranju je bio zaključen s organizacijom za osiguranje nad kojom je otvoren postupak stečaja, koja nije naknadena iz stečajne mase, odnosno deo štete koji nije naknaden iz stečajne mase, naknada se iz sredstava garantnog fonda.

Dakle, tumačenjem ove odredbe dolazimo do zaključka da je odgovornost garantnog fonda supsidijarnog karaktera, tj. on odgovara samo za štetu ili deo štete koji nije naknaden iz stečajne mase. To drugim rečima znači da je kasko osiguravač, na koga su isplatom štete subrogacijom prešla prava oštećenog lica, dužan da ovo svoje potraživanje prijavi kao stečajni poverilac u roku od 60 dana od dana objavljivanja oglasa o otvaranju stečaja u "Službenom listu SRJ", pa pošto isto bude utvrđeno, ono će se isplatiti prilikom deobe stečajne mase, u određenoj srazmerni, saglasno odredbama čl. 90, 121, 125. i 140. Zakona o prinudnom poravnanju, stečaju i likvidaciji.¹² Po našem mišljenju poverilac će steći pravo da se regresira iz garantnog fonda tek nakon okončanja stečajnog postupka i to za štetu ili deo štete koja mu ne bude naknadena iz stečajne mase.

To dalje znači da je preuranjena tužba koja je podneta pre okončanja stečajnog postupka nad osiguravačem od automobilske odgovornosti, jer poveriočevo potraživanje nije dospelo prema garantnom fondu. Naime, prema članu 326. stav 1. Zakona o parničnom postupku sud može da naloži tuženom da izvrši određenu činidbu samo ako je ona dospela do zaključenja glavne rasprave, što u opisanom slučaju znači da bi sud mogao da garantnom fondu naloži isplatu spornog iznosa samo ako je isplata dospela do zaključenja glavne rasprave. Međutim, isplata nije dospela, niti se zna njena visina, ukoliko stečajni postupak nad organizacijom za osiguranje još uvek nije okončan.

Ovde je reč o vremenskim granicama pravosnažnosti. U pravnoj teoriji ističe se da: "...ako sud odbije tužbeni zahtev zbog nedospelosti, pa potraživanje dospelu nakon momenta na koji se odnosi pravosnažnost, negativna presuda ne prestaje. Ona

⁹ "Službeni list SRJ" broj 30/96, 57/98, 53/99, 55/99.

¹⁰ "Službeni list SRJ", br. 30/96, 57/98, 53/99, 55/99.

¹¹ "Službeni list SRJ", br. 30/96, 57/98, 53/99, 55/99.

¹² "Službeni list SRJ", broj 84/89 i "Službeni list SRJ" br. 37/93 i 28/96.

samo nije prepreka da se radi zaštite naknadno dospelog potraživanja postavi u drugom vremenu formalno isti tužbeni zahtev i ovaj put dobije pravna zaštita.¹³ To u konkretnom slučaju znači da će tužilac svoje "pravo regresa" prema garantnom fondu moći da ostvari novom tužbom nakon okončanja postupka stečaja nad organizacijom za osiguranje i to u onom iznosu koji ne bude naplaćen iz stečajne mase.

7 Supsidijarna odgovornost garantnog fonda u slučaju stečaja osiguravača

Izloženo pravno stanovište o supsidijarnoj odgovornosti garantnog fonda u slučaju stečaja nad osiguravačem od automobilske odgovornosti našlo je svoju potvrdu i u aktuelnoj sudskoj praksi najviših sudskih instanci.

Prema stanovištu prakse, osiguravač, koji je isplatom naknade štete svom osiguraniku stupio u njegova prava (subrogacija), nema pravo da isplaćeni iznos direktnom tužbom potražuje od garantnog fonda, ako prethodno nije pokušao da štetu naplati iz stečajne mase u postupku koji se vodi nad osiguravačem od odgovornosti lica koje je prouzrokovalo saobraćajnu nezgodu u kojoj je oštećeno vozilo koje je bilo kasko osigurano kod tužioca, jer je odgovornost garantnog fonda supsidijarna, a sud nije dužan da prekine parnični postupak do okončanja stečajnog postupka nad osiguravačem od odgovornosti.

U konkretnom slučaju, pobijanom presudom u stavu I odbijen je tužbeni zahtev da prvotuženi - Udruženje osiguravajućih organizacija Jugoslavije - garantni fond u Beogradu plati tužiocu 7.551,28 dinara na ime regresa - naknade štete sa zateznom kamatom počev od 22. decembra 1998. godine do isplate. U stavu II obavezan je drugotuženi - P. M. iz B. da tužiocu plati 7.551,28 dinara na ime regresa - naknade štete sa zateznom kamatom počev od 22. decembra 1998. godine do isplate. Tužilac u žalbi navodi da prvostepenu presudu pobija u stavu i izreke iz svih zakonom propisanih razloga. U žalbi navodi da prvostepeni sud ne spori pravo tužiocu na naknadu štete od garantnog fonda, kad se nad osiguravačem okonča stečaj, ali s obzirom da je pr-

vostepeni sud meritorno odlučio u odnosu na garantni fond, to bi posle okončanja stečaja tužba bila odbačena zbog presuđene stvari. Tužilac smatra da je prvostepeni sud bio dužan da prekine postupak u odnosu na garantni fond, a kako to nije učinio već je meritorno odlučio, učinio je bitnu povredu postupka iz člana 354. stav 2. tačka 14. Zakona o parničnom postupku. Po mišljenju žalioca, prvostepeni sud nema pravo da se poziva na presudu Vrhovnog suda, s obzirom da ovo nije zemlja precedenog prava, a pogrešno je primenio i čl. 99, 100 i 106. Zakona o osiguranju imovine i lica. Žalba je neosnovana. Pravilnom ocenom izvedenih dokaza prvostepeni sud je utvrdio da je drugotuženi kao osiguranik osiguravača u stečaju, prouzrokovao saobraćajnu nezgodu u kojoj je oštećeno vozilo koje je bilo kasko osigurano kod tužioca, te da je tužilac svom osiguraniku isplatio iznos od 7.551,28 dinara. Stoga je pravilnom primenom člana 106. Zakona o osiguranju imovine i lica (*"Službeni list SRJ"*, br. 30/96, 57/98, 53/99, 55/99) odbio tužbeni zahtev prema prvotuženom, a na osnovu čl. 154. i 178. Zakona o obligacionim odnosima obavezao drugotuženog da tužiocu isplati utuženi iznos na ime naknade štete. Tužilac je tužbu podneo protiv Garantnog fonda, a nije pokušao da štetu naplati iz stečajne mase. Stoga je prvostepeni sud pravilno primenio materijalno pravo o supsidijarnoj obavezi prvotuženog, saglasno članu 106. Zakona o osiguranju imovine i lica. Stoga su neosnovani i navodi žalbe da je prvostepeni sud time što je u izreci odbio zahtev tužioca prema prvotuženom, a u obrazloženju presude nije osporio pravo tužioca na naknadu štete od prvotuženog, učinio bitnu povredu postupka iz člana 354. st. 2. tač. 14. Zakon o parničnom postupku. Okolnost da se prvostepeni sud pozvao na presudu Vrhovnog suda, ne utiče na pravilnost presuđenja.¹⁴

8 Osnov odgovornosti štetnika

Pored garantnog fonda, često je kao solidarni sadužnik tužen i sam štetnik, tj. lice koje je skrivilo saobraćajnu nezgodu, u kojoj je oštećeno vozilo koje je bilo kasko osigurano kod tužioca - drugog osiguravajućeg društva. Štetnik u takvoj situaciji često osporava tužbeni zahtev, jer smatra da s obzirom da je bio osiguran od odgovornosti, da bi za ovu štetu

¹³ S. Novčić, referat "Granice pravosnažnosti u parničnom postupku", objavljen u *biltenu "Sudska praksa privrednih sudova"*, 3/2001; PS "Grmeč" AD - "Privredni pregled Beograd", s. 164, i 165.

¹⁴ Iz presude Višeg privrednog suda u Beogradu, Pž. 4935/2001 od 19. decembra 2001. godine.

trebalo da odgovara osiguravajuće društvo, a ukoliko je isto pod stečajem, onda garantni fond.

Takav pravni stav štetnika nije prihvatljiv. Pravni osnov odgovornosti štetnika sadržan je u odredbama čl. 154, 177. i 178. Zakona o obligacionim odnosima, kao i u drugim zakonskim odredbama koje regulišu deliktnu štetu, dok činjenični osnov njegove odgovornosti predstavljaju činjenice vezane za štetni događaj - prouzrokovanje štete (radnja, posledica, uzročna veza, krivica i dr.) Tužilac svoje pravo regresu zasniva na odredbi člana 939. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima u kome je propisano da isplatom naknade iz osiguranja prelaze na osiguravača, po samom zakonu, do visine isplaćene naknade sva osiguranikova prava prema licu koje je po ma kom osnovu odgovorno za štetu. Reč je o personalnoj subrogaciji. Prema tome, štetnik je prema citiranom propisu, dužan da plati tužiocu sporni iznos na ime regresu. Tačno je da u skladu sa odredbom člana 941. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima, tužilac može direktnom tužbom zahtevati naknadu štete neposredno i od osiguravača od odgovornosti, a nakon okončanja stečaja i od garantnog fonda, ali ta odredba ne oslobađa štetnika od odgovornosti prema tužiocu, odnosno njegovom osiguraniku, čija su prava prešla na tužioca. Naprotiv, odgovornost drugotuženog i njegovog osiguravača od odgovornosti je solidarna. Tek isplatom naknade štete od strane jednog od solidarnih dužnika, ugasila bi se i obaveza drugog dužnika, tj. štetnika, što je u svakom konkretnom slučaju potrebno dokazati.

9 Odgovornost štetnika i stečaj nad osiguravačem

Sličan stav o uticaju stečaja nad osiguravačem od automobilske odgovornosti na odgovornost štetnika zauzet je u sudskoj praksi.

Prema aktuelnoj praksi, osiguravač, koji je isplatom naknade štete svom osiguraniku stupio u njegova prava prema štetniku (subrogacija), ima pravo da isplaćeni iznos naplati od štetnika, koji je prouzrokovao saobraćajnu nezgodu u kojoj je oštećeno vozilo koje je bilo kasko osigurano kod tužioca, bez obzira što je štetnik bio osiguran od odgovornosti kod osiguravača nad kojim je otvoren stečaj, a sud nije dužan da čeka okončanje stečajnog postupka nad osiguravačem od odgovornosti tuženog.

Štetnik odgovara saglasno članu 154. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima, kojim je propisano da ko drugome prouzrokuje štetu, dužan je naknaditi je, ukoliko ne dokaže da je šteta nastala bez njegove krivice.¹⁵

Zaključak

Prema stanovištu prakse, osiguravač, koji je isplatom naknade štete svom osiguraniku stupio u njegova prava (subrogacija), nema pravo da isplaćeni iznos direktnom tužbom potražuje od garantnog fonda, ako prethodno nije pokušao da štetu naplati iz stečajne mase u postupku koji se vodi nad osiguravačem od odgovornosti lica koje je prouzrokovalo saobraćajnu nezgodu u kojoj je oštećeno vozilo koje je bilo kasko osigurano kod tužioca, jer je odgovornost garantnog fonda Supsidijarna, a sud nije dužan da prekine parnični postupak do okončanja stečajnog postupka nad osiguravačem od odgovornosti.

Prema aktuelnoj praksi, osiguravač, koji je isplatom naknade štete svom osiguraniku stupio u njegova prava prema štetniku (subrogacija), ima pravo da isplaćeni iznos naplati od štetnika, koji je prouzrokovao saobraćajnu nezgodu u kojoj je oštećeno vozilo koje je bilo kasko osigurano kod tužioca, bez obzira što je štetnik bio osiguran od odgovornosti kod osiguravača nad kojim je otvoren stečaj, a sud nije dužan da čeka okončanje stečajnog postupka nad osiguravačem od odgovornosti tuženog.

¹⁵ Presuda Višeg privrednog suda u Beogradu, Pž. 4935/2001 od 19. decembra 2001. godine.